

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bf.II.779/2023/9.

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2024. február 21. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta és kihirdette következő

végzést:

A tizennegyedik életévét be nem töltött személy sérelmére elkövetett emberölés büntette miatt Terhelt1 ellen indított büntetőügyben a Nyíregyházi Törvényszék 2023. október 19. napján kihirdetett 4.B.521/2022/34. számú ítéletét helybenhagyja.

A szabadságvesztés tartamába beszámítja a vádlott által az elsőfokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes fogvatartásban töltött időt.

A másodfokú eljárásban 53.066 (ötvenháromezer-hatvanhat) forint vádlottat terhelő bűnügyi költség merült fel.

A másodfokú határozat ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

[1] A Nyíregyházi Törvényszék 2023. október 19. napján kihirdetett 4.B.521/2022/34. számú ítéletével Terhelt1 vádlottat bűnösnek mondta ki a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 160. § (1) bekezdés és (2) bekezdés i) pontja szerint emberölés büntetében. Ezért 13 év szabadságvesztés büntetésre és 10 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fegyházban határozta meg. Kimondta, hogy a vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható. Rendelkezett a bűnjelek sorsáról és a bűnügyi költség viseléséről.

[2] Az ítélet ellen az ügyészség a vádlott terhére súlyosításért, hosszabb tartamú fegyházbüntetés kiszabása végett, míg a vádlott a jogorvoslat irányának megjelölése nélkül, továbbá a védő elsősorban felmentés, másodsorban eltérő minősítés, gondatlanságból elkövetett emberölés megállapítása végett, harmadsorban enyhítés céljából jelentett be fellebbezést.

[3] A fellebbviteli főügyészség Bf.422/2023/3. számú átiratában az ügyészség fellebbezését fenntartotta és kifejtette, hogy a bejelentett védelmi perorvoslat okára és irányára tekintettel a másodfokú bíróságnak a törvényszék elsőfokú ítéletét az azt megelőzően

eljárással együtt teljeskörűen kell felülbírálnia a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 590. § (1) és (2) bekezdése értelmében.

[4] A fellebbviteli főügyészség álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a büntetőeljárási szabályokat betartva folytatta le, ennek során nem vétett olyan abszolút vagy relatív hibát, mely az eljárás törvényességét befolyásolva, az érdemi felülbírálatot kizárva az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását vonná maga után. A törvényszék ügyfelderítési kötelezettségének is eleget tett, az ügy érdemi megítéléséhez, a vád tárgyává tett cselekmény elbírálásához szükséges bizonyítékokat beszerezte, a tárgyaláson megvizsgálta, értékelte, így tényállása megalapozott, melyet – a vádlott tagadásával szemben – Terhelt1 első gyanúsítottai vallomására, tanú1, tanú2, tanú3 tanúk vallomására, a helyszíni gyanúsítottai vallomást kirekesztve a helyszíni szemle jegyzőkönyvre és annak fényképmellékleteire, a terhelt várandóságával kapcsolatos egészségügyi orvosi iratokra, a genetikai-, az orvosszakértői-, a pszichológus- és elmeorvosszakértői véleményekre, továbbá az egyéb okirati bizonyítékokra alapította. Az igen részletes, okszerű indokolással ellátott ítéletében a törvényszék a bizonyítékokat külön-külön és összességében is mérlegelte, értékelte. A jelen eljárásban alkalmazott közvetett bizonyítás módszerét, valamint a jelen ügyre levonható következtetéseket kellő részletességgel, magas színvonalon indokolta. A megalapozott tényállás a másodfokú eljárásban is irányadó, és a másodfokú tényállást arra szükséges alapítani a Be. 591. § (1) bekezdése értelmében. A mérlegelt bizonyítékok alapján törvényes a vádlott bűnösségére vont következtetés és a cselekmény minősítése is megfelel az anyagi jognak.

[5] Kiemelte a fellebbviteli főügyészség, hogy a védelmi perorvoslatok az elsőfokú bíróság mérlegelési tevékenységét támadják, melyre nincs törvényes lehetőség, ha az elsőfokú bíróság bizonyítékértékelő tevékenységét a bizonyítékok alátámasztják és azok zárt láncot alkotnak. Mivel a törvényszék helytállóan jutott azon következtetésre, hogy a vádlott elkövette a terhére rótt bűncselekményt, a felmentést célzó fellebbezés nem vezethet eredményre. Az elsőfokon eljáró törvényszék rendkívüli alapossággal elemezte a vádlotti cselekvőség büntetőjogi relevanciáit, a terhére rótt szándékos bűncselekmény tényállási elemeit, azok kiegészítése nem szükséges. Ily módon helyesen jutott arra a következtetésre is, hogy a vádlott általi gondatlan elkövetés lehetősége fel sem merül, így a védelmi, téves jogi minősítésre hivatkozó jogorvoslat sem lehet eredményes. A bűnösségi körülmények túlnyomórészt helytállóan kerültek megállapításra, azonban az enyhítő körülmények közül mellőzendő, hogy a vádlott felnevelt egy jelenleg 22 éves gyermeket, hiszen ez az ügyben nem bír javára szóló jelentőséggel. Ugyanakkor az elsőfokú bíróság a szabadságvesztés tartamának meghatározásakor az enyhítő és súlyosító körülményeket nem súlyuknak megfelelően értékelte. A vádlott terhére rótt minősített emberölés büntetett a törvény 10 évtől 20 évig terjedő vagy életfogytig tartó szabadságvesztéssel rendeli büntetni, mely esetben az irányadó középérték 15 év. Az elsőfokú bíróság által kiszabott 13 év szabadságvesztés büntetés nem igazodik megfelelően a bűncselekmény tárgyi súlyához és a terhelt személyében rejlő társadalomra veszélyességhez. A középérték alatt kiszabott szabadságvesztés nem indokolható az igen csekély számú enyhítő körülménnyel, illetve azok súlyával.

[6] A szabadságvesztés végrehajtási fokozatának fegyházban meghatározása a fellebbviteli főügyészség szerint törvényes, azonban a feltételes szabadságra bocsátásból történt kizárást - az elsőfokú bíróság által megjelölt Btk. 38. § (4) bekezdés e) pont eb) alpontján kívül - a Btk. 38. § (5) bekezdés b) pontja is megalapozza a Btk. 459. § 26. c) pont alapján.

A járulékos kérdésekben hozott rendelkezések is megfelelnek a vonatkozó szabályozásnak.

A fentiekre tekintettel a fellebbviteli főügyészség indítványozta, hogy az ítéltábla az elsőfokú ítéletet - a Be. 599. §-a szerinti nyilvános ülésen - a Be. 606. § (1) bekezdése alapján annyiban változtassa meg, hogy a szabadságvesztés mértékét magasabb tartamban határozza meg, míg egyebekben a Be. 605. § (1) bekezdése alapján hagyja helyben azt. Az elsőfokú ítélet rendelkező részének pontosítása azonban annyiban szükséges, hogy a vádlott – az ítélet kihirdetése után elrendelt letartóztatásra tekintettel – jelenleg a Tiszaöki Országos Büntetés-végrehajtási Intézetben tartózkodik.

[7] A védő fellebbezése indoklásában a védencével együtt bejelentett fellebbezését fenntartotta azzal, hogy az elsőfokú eljárásban előadott perbeszédében elhangzottakra is utalt. A védő álláspontja szerint a törvényszék nem kellőképpen tett eleget indokolási kötelezettségének, a rendelkezésre álló közvetett bizonyítékokat nem értékelte behatóan és végső soron mindezek vezettek azon téves döntéshez, hogy védencét bűnösnek találta a terhére rótt bűncselekmény elkövetésében, vele szemben ezért 13 év fegyházban letöltendő szabadságvesztés büntetést szabott ki. A védő véleménye, hogy az elsőfokú ítéletből az alábbi tények, körülmények és konzekvenciák hiányoznak: nem tér ki az ítélet azon körülményre, hogy az újszülött állítólagos megölése pontosan milyen elkövetési magatartás útján történt, az ítéleti tényállás nem tartalmaz arra utalást sem, hogy az esetleg tevés, avagy mulasztás útján, eredményeként következett be, így a tényállás hiányosnak tekinthető. Arra sem tér ki az elsőfokú bíróság, hogy a vádlott a bűncselekményt egyenes, avagy eshetőleges szándékkal követte-e el, mert bár az ítélet indoklásából az egyenes szándékra lehet következtetni, az konkrétan nem kerül benne rögzítésre.

[8] A vádlott az ítéltáblához eljuttatott beadványában sajnálatát fejezte ki, hogy letette a babát egy pulóverben és ott hagyta a padnál. Tudja, hogy hibát követett el. Megbánta cselekedetét, szégyelli, de pánikba esett, félt, sokkos állapotba került, nem tudta mit csinál. Kérte, hogy a bíróság legyen tekintettel kiskorú, beteg gyermekére, hogy szeretne vele lenni, ezért enyhébb minősítésű ítélet meghozatalára kerüljön sor az ügyben. Felfüggesztett szabadságvesztés büntetés kiszabására is indítványt tett.

[9] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet elleni fellebbezéseket Be. 599. § (1) bekezdése alapján nyilvános ülésen bírálta el.

[10] A nyilvános ülésen az ügyészség és a védelem fenntartották perorvoslatukat.

[11] A fellebbviteli főügyészség képviselője kifejtette azon álláspontját, miszerint a vádlottnak a bűncselekmény elkövetése előtti előzetes magatartásából, különösen abból, hogy titkolta terhességét a külvilág előtt, noha maga az orvosi vizsgálatok folytán egyértelműen tisztában volt állapotosságával, a gyermekeket rejtett módon, félreeső helyen szülte meg, majd a tetem megtalálását lehetetlenné tette, az egyenes ölési szándékra vonható következtetés. A holttest hiánya nem akadályozta az ügy elbírálását. Megjegyezte a fellebbviteli főügyészség képviselője, hogy a szülői felügyeleti jog megszüntetésére ügyészségi indítvány nem került előterjesztésre, nyilván a vádlott életkorára figyelemmel, az indítvány utólag nem pótolható.

[12] A nyilvános ülésen a védő továbbra is elsődlegesen védence felmentésére tett indítványt. Kiemelte, hogy amennyiben a vádlott vallomása kerül elfogadásra, úgy nyilvánvaló, miszerint őt nem ölési szándék vezette, ezért, ha a passzív alany halála bizonyos, ebben az esetben a vádlott cselekvősege nem az elsőfokú bíróság által megállapított Btk. 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés i) pontja szerint, hanem a Btk. 160. § (4) bekezdése szerint gondatlan emberölés vétségének minősül. Az enyhítés érdekében is bejelentett jogorvoslata körében a védő utalt a Btk. 82. § (2) bekezdés a) pontja szerinti enyhítő szakasz alkalmazásával történő büntetéskiszabásra.

[13] Az utolsó szó jogán a vádlott a nyilvános ülésen megismételte a beadványában foglaltakat.

[14] A bejelentett fellebbezések alaptalanok.

[15] Az ítéltábla – a védelmi perorvoslat okára és irányára tekintettel – a Be. 590. § (1), (2) és (7) bekezdése értelmében az elsőfokú bíróság ítéletét az azt megelőző eljárással együtt teljeskörűen bírálta felül. A revízió kitért az eljárási szabályok megtartására, az ítélet megalapozottságára, a bűnösség megállapítására, a cselekmény jogi minősítésére, a büntetés kiszabására, az indokolás helyességére és az egyéb rendelkezésekre is, függetlenül attól, hogy ki és milyen okból fellebbezett. A Be. fellebbezési rendszerében is főszabály a teljes felülbírálat. Jelen esetben a vádlott és a védő perorvoslata a tényálláson keresztül támadta a bűnösség megállapítását, ezért korlátozott felülbírálatra nem kerülhetett sor.

[16] A felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást alapvetően a perrendi szabályok megtartásával folytatta le. Nem vétett sem abszolút [Be. 608. § (1) bekezdés a-h) pont], sem olyan súlyos relatív perjogi hibát [Be. 609. § (1) és (2) bekezdés a-d) pont], ami az eljárás törvényességét befolyásolva az érdemi felülbírálatot kizárta volna, és az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, így az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását eredményezné.

[17] Az elsőfokú bíróság az ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett és túlnyomórészt megalapozott tényállást [Be. 561. § (3) bekezdés c) pont] állapított meg. Az ítéletben azonban részbeni megalapozatlanság észlelhető, mely nem felderítetlenségben nyilvánult meg.

[18] A Be. 592. § (2) bekezdés a) pontja szerint a tényállást illetően kisebb mértékű hiányosság tapasztalható a vádlott élettársi kapcsolatai milyenségének részletezése, a korábbi büntető ügye eljárást megszüntető határozata indokolásának ismertetése, a méhlepény megszülésének pontosabb megjelölése és a helyszín leírása körében. A Be. 593. § (1) bekezdés a) pontjának felhívásával az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával a másodfokú eljárásban a tényállás kiegészítésének nem volt akadálya. Az élettársi kapcsolatokra tanúvallomások állnak rendelkezésre, a korábbi büntető ügyből iratismertetés keretében a bizonyítási eljárás során a törvényszék ügyészégi indítványra ismertette nemcsak a nyomozást elrendelő és megszüntető határozatokat, de az orvosi dokumentumokat szintén, így a szülész nőgyógyász igazságügyi orvosszakértői véleményt is. Jelen ügy helyszíni szemle jegyzőkönyve szintén rendelkezésre áll.

[19] Az ítéltábla nem értett egyet az elsőfokon eljáró törvényszékkel abban {ítélet [65] bekezdése}, hogy a vádirat első oldalán dőlt betűvel rögzített tények nagy részére nem folytatott volna le bizonyítást, hiszen a korábbi büntető ügy eljárást megszüntető határozatát ismertette, s annak indoklás részében mindazon adatok megtalálhatóak, melyeket az ügyészség megjelölt. Az ügy előzménye szempontjából nem jelenthető ki kategorikusan, hogy a korábbi eljárást megszüntető határozat indoklásának ismertetése jelen vád tárgyát képező bűncselekmény elbírálásához szükségtelen. Az elkövető személyiségének feltárása, a tudati tények körében teendő megállapítások mindig hangsúlyosak egy ügy elbírálásánál.

[20] A Be. 167. § (2) bekezdése kimondja, hogy a büntetőeljárásban fel lehet használni azokat a tárgyi bizonyítási eszközöket, amelyeket valamely hatóság - jogszabályban meghatározott feladatainak ellátása során - a büntetőeljárás megindítása előtt készített, illetve beszerzett.

[21] A Be. 204. § (1) bekezdése értelmében tárgyi bizonyítási eszköz minden olyan tárgy – ideértve az iratot és az okiratot is -, amely a bizonyítandó tény bizonyítására alkalmas.

[22] A Be. 204. § (3) bekezdése rögzíti, hogy okirat az az irat, amely valamilyen tény, adat valóságának, esemény megtörténtének vagy nyilatkozat megtételének bizonyítására készül, és arra alkalmas.

[23] A fentiekre figyelemmel az ítélet [10] bekezdése kiegészítendő azzal, hogy korábban azért indult eljárás a vádlottal szemben, mivel a rendelkezésre álló adatok szerint Terheltl nyíregyházi lakost 2016. május 30. napon 09:00 órakor a munkahelyéről a nyíregyházi Szent Imre Gimnáziumból mentővel szállították be a nyíregyházi Jósa András Kórházba erős vérzéssel. A kezelőorvos azonnali műtétet hajtott végre, mert nevezetnek gátszakadása volt, minden jel arra utalt, hogy 48 órán belül szült. A kezelőorvosa 37 hetesre becsülte a magzatot. Terheltl a szülés tényét tagadta, mint ahogy a terhességét is.

A magzat/csecsemő holléte ismeretlen volt, azonban 2016. június 03-án a Szent Imre Gimnáziumban az egyik csatornában feltalálásra került egy méhlepény a hozzá tartozó köldökszínórral együtt. A folytatólagos kihallgatása során Terheltl a szülés tényét elismerte, valamint azt, hogy az általa megszült, életjelet nem adó magzatot a munkahelyén egy kukába dobta (korábbi ügy nyomozást megszüntető határozatának indoklása).

[24] A [13] bekezdésből mellőzendő az „1-2 perc múlva” kifejezés. A bekezdés kiegészítendő a méhlepény megszületésével kapcsolatban. A placentáris szak a magzat megszületésekor kezdődik, s a méhlepény távozásáig tart. Időtartama 5-20 perc. A lepényi szak 2 folyamatra osztható: a lepény leválása és megszületése. A lepény leválása után általában a szülő nő préselése vezet a lepény megszületéséhez (a korábbi eljárásban beszerzett szülész nőgyógyász igazságügyi orvosszakértői vélemény).

[25] A helyszíni szemle jegyzőkönyvére figyelemmel rögzítendő, hogy a szülés helyszínén 2 darab vérrel szennyezett tisztasági betét is fellelhető volt.

[26] A vádlott személyi körülményeit érintően a tényállás kiegészítendő azzal, hogy tanúlnal 22 évig éltek élettársi kapcsolatban, mely 2023. év elején szakadt meg. Az élettársi

kapcsolat problémákkal volt terhes az utolsó időszakban, tanúl tudta, hogy a vádlottnak más férfival van viszonya (elsőfokú bíróság 13. számú tárgyalási jegyzőkönyv).

[27] A vádlott tanú2t 2020. év őszétől már ismerte akkori munkahelyén, először baráti viszony alakult ki köztük, mely 2021. januártól rejtett kapcsolattá vált, közös jövőt terveztek, melynek keretében 2023. január 17. napjától élettársakká váltak, ekkor vállalták fel hivatalosan kapcsolatukat a kívüllág előtt (elsőfokú bíróság 13. számú tárgyalási jegyzőkönyv).

[28] Az így kiegészített és helyesbített tényállás most már megalapozottá vált, ezért a Be. 593. § (3) bekezdése értelmében irányadó a másodfokú eljárásban.

[29] Megalapozott, vagy megalapozottá tett tényállás esetén a másodfokú eljárásban a bizonyítékok felülvértékelésének tilalma folytán a felmentésre irányuló fellebbezés eredményre nem vezethet [Be. 593. § (1) és (3) bekezdések].

[30] Az elsőfokon eljáró törvényszék az ügy eldöntése szempontjából lényeges személyi és tárgyi jellegű bizonyítékokat megvizsgálta és azokat egyenként és összességében is hibátlanul, a logika törvényei, az észszerű gondolkodás szabályai szerint értékelte.

[31] A vádlott tagadásával szemben a törvényszék a tényállást helytállóan Terhelt1 vádlott első gyanúsítottai vallomására, tanúl, tanú2, tanú3 tanúk vallomására, a helyszíni gyanúsítottai vallomást kirekesztve a helyszíni szemle jegyzőkönyvre és annak fényképmellékleteire, a terhelt várandóságával kapcsolatos egészségügyi orvosi iratokra, a genetikai-, az orvosszakértői-, a pszichológus- és elmeorvosszakértői véleményekre, továbbá az egyéb okirati bizonyítékokra alapította.

[32] A holttest, illetve egyéb közvetlen bizonyíték hiánya miatt a törvényszéknek a közvetett bizonyítás módszeréhez kellett folyamodnia. A közvetett bizonyítás körében az ítélet [89]-[98] bekezdésében kifejtettek helytállóak, az ott részletezettek a Kúria BH2021.35., BH2003.145., BH1975.164. és BH1958. 7. számú eseti döntéseiben megfogalmazott iránymutatásokat tükrözik.

[33] A vád szerint felrótt magatartás - az eljárás során mindvégig változatlan - az, hogy a vádlott a sértettet megölte. Az ölés pontos, mikénti végrehajtása azonban - az utólagos cselekvőség, a sértett testének elrejtése miatt - nem vált megismerhetővé. Megjegyzendő, hogy ezt a helyzetet a vádlott maga teremtette. Az ilyen cselekmény esetében a bizonyítás, a bizonyíthatóság - a bírói megismerés - eleve korlátozott. Ugyanakkor, ha valaminek nincs közvetlenségen alapuló, igazoló magyarázata, az nem egyenlő azzal, hogy kétséges.

[34] Jelen ügyben, mint ahogy erre helyesen utalt a törvényszék, a bizonyítandó, perdöntő tény az, hogy a vádlott megölte a sértettet, és ez az ő tudatában miként jelent meg. Kérdés tehát, hogy helyes-e perrendileg a ténymegállapításhoz vezető út, aminek két lényeges pontja van. Az egyik, hogy a sértett halálát idegenkezűség okozta, a másik pedig, hogy ez az idegen kéz a vádlott keze volt.

[35] Az ítéltábla megállapítása szerint is (ami valójában az elsőfokú bíróság által tett helytálló bizonyítékértékelés következménye):

[36] Terheltl a terhességét kifejezetten titkolta, általa is elismerten kétségbe esett, amikor közeledett a szülés ideje, a szülés céljából pedig a szabadidő parknak eldugott zugában elrejtőzött és – mindenféle segítség nélkül – titokban szülte meg a titkolt gyermeket, aki felsírt. Egy ilyen újszülött köztudomásszerűen azonnali, alapos és szakszerű segítségre szorul, önellátásra, támadásokkal szembeni védelemre képtelen, ami miatt egy felnőtt személy az életét könnyűszerrel, akár minimális erőfeszítéssel kiolthatja.

[37] Sem az élő gyermek, sem a holtteste nem került elő a méhlepény megtalálása után, annak helyszínén nagyon rövid időn belül végrehajtott rendőrségi akció során, de később sem találták meg. A vádlott a gyermeket biztosan nem tette ki a közeli padra, mert a rendkívül forgalmas helyen nagyon rövid időn belül, szinte azonnal megtalálták volna. Ő maga élve nem vihette el a helyszínről, mert azzal – azt kockáztatta volna, hogy mások felfedezik a nála lévő gyermeket, mégpedig a sírása, vérnyomok alapján - kitette volna magát annak a lelepleződési veszélynek, amelyet a terhesség titkolása során okvetlenül el akart kerülni.

[38] Az előbbiekből adódó egyetlen logikus következtetés az, hogy a gyermeket még a szülés helyszínén megölte, onnan a holttestét elvitte és a Bujtosi Városligettől távolabb – ahol már nem kereshették – elrejtette. Kizárólag így tudta elérni, hogy a terhessége és maga a szülés ténye továbbra is titokban maradjon és a gyermek se kerüljön elő. Minden más lehetőség (például a gyermeket másnak átadta, az általa kitett gyermeket más megtalálta és azóta is neveli stb.) kizárt, illetve a fantázia világába tartozik.

[39] A törvényszék alappal fejtette ki azt is, hogy messzemenően irreális, az általános életpaszttalokkal összeegyeztethetetlen az a vádlotti állítás, miszerint bízott abban, hogy a gyermeket megtalálták, befogadták és jó helye van. Egy újszülött családba fogadásának ugyanis megvannak a rendkívül szigorú hatósági szabályai, a gyermeket anyakönyvezni kell, társadalombiztosítási azonosító számot kell neki adni, a gyermekek a megszületésüket követően gyakran szorulnak szakszerű egészségügyi ellátásra, ami egyértelműen kizárja azt, hogy valaki egy újszülöttet megtalál és felnevel.

[40] Az ítéltábla a vádlott korábbi eljárásában beszerzett szülész nőgyógyász igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján kiegészítésként rögzítette azt is, hogy a gyermek megszületése után, aki felsírt, a vádlottnak még egy ideig a helyszínen kellett maradnia, hiszen a méhlepényt is meg kellett szülnie. A placentáris szak a magzat megszületésekor kezdődik, s a méhlepény távozásáig tart. Időtartama 5-20 perc. A lepényi szak 2 folyamatra osztható: a lepény leválása és megszületése. A lepény leválása után általában a szülő nő préselése vezet a lepény megszületéséhez. A helyszíni szemle alkalmával a méhlepény a helyszínen megtalálható volt, mint ahogy két darab véres tisztasági betét is, melyet terhes nők általában nem szoktak maguknál tartani.

[41] A helyszíni szemle során rendőrségi szolgálati kutya szagnyomon került indításra a méhlepény megtalálásának helyéről. A rendőrségi szolgálati kutya határozottan a Belső körút felé indult meg a vízelvezető csatornával párhuzamosan, semmiféle padnál nem jelzett, és kb. 100 méterre szagot vesztett (nyomozási iratok 69-89. oldalak, 431. oldal).

[42] A helyszíni szemlére 21 órától került sor csapadékmentes időben, amikor a külső hőmérséklet 10 fok volt. A vádlott azon előadása, hogy az újszülöttet ellátatlanul egy padon hagyta volna, amennyiben megállapítható lett volna, mindenképpen szintén felvetné felelősségét a 10 fokos külső hőmérséklet ismeretében is.

[43] A bizonyítékértékelés keretében az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy eljárási hiba folytán a vádlott helyszíni kihallgatási jegyzőkönyvében rögzítettek nem vehetőek figyelembe, de ez nem volt kihatással a vádlott büntetőjogi felelősségének kimondására. Az elsőfokú ítéletben leírási hiba folytán javítandó az [50] bekezdésben a várandósság kifejezés.

[44] Ellentétben a törvényszék megállapításával az ítélet [61] bekezdésében megjelölt élettársak vallomása alapján feltárhatóak voltak adatok a tudati tényeket érintően, melyek az ügy előzményeinél a személyi körülmények körében meghatározóak. Az eljárási szabályoknál már utalt rá az ítéltábla, hogy a vádlott korábbi ügyében rendelkezésre álló okiratok, mint bizonyítási eszközök törvényesen felhasználhatóak jelen ügyben {elsőfokú ítélet [65] bekezdés} és szintén a tudati tényeket érintően a korábbi büntetőeljárást megszüntető határozat indokolásában részletezettekből jelen ügyre vonatkozóan megállapítások voltak tehetőek.

[45] A Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző emberölés büntettét az követi el, „aki mást megöl”.

[46] Az emberölés eredmény-bűncselekmény. A törvényi tényállás eleme a halálos következmény előidézése, ezért a büntetőjogi felelősség alapja a tárgyi oldalon az elkövetési magatartás és az eredmény között fennálló okozati kapcsolat megléte. Az okozatosság vizsgálatának célja kettős: egyrészt annak megállapítása, hogy az elkövetési magatartás és a bekövetkezett eredmény között van-e okozati összefüggés, másrészt annak a további vizsgálatát célozza, hogy az elkövető tudata az elkövetési magatartás kifejtésekor átfogta-e ennek az okozati kapcsolatnak a lényegét és a bekövetkezett eredményért az elkövető büntetőjogi felelőssége megállapítható-e. Büntetőjogi szempontból nézve a halál oka az a tényállásszerű magatartás, amely időben megelőzte az eredmény létrejöttét, és amely nélkül nem következett volna be a halálos eredmény.

[47] Az emberölésre vonatkozó törvényi rendelkezés ún. nyitott törvényi tényállás, amelynél a törvényhozó csak utal valamiféle tevékenységre vagy mulasztásra, illetőleg a következményre, anélkül, hogy annak az elkövetési módját vagy az elkövetés egyéb jellemzőit pontosan meghatározná. Ezért azt, hogy valamely vizsgált magatartás az emberölés megkezdéseként értékelhető, csak az elkövető cselekményének részletes elemzésével lehet eldönteni.

[48] Kétségtelen, hogy az emberölés nyitott törvényi tényállás, megállapításához az alanyi oldal hiánytalan megvalósulása, az elkövetői magatartás és az eredmény között okozati összefüggés fennállása szükséges. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az elkövetési magatartás

– az ölés mikénti végrehajtása – pontos, részletekben menő felderítése önmagában a felelősségre vonás akadályát képezne {BH2021. 35. [111] bekezdése}.

[49] Egyetértett az ítéltábla a törvényszékkal abban is, hogy nem az a kérdés, miszerint van-e olyan közvetlen bizonyíték, amely a büntetőjogi felelősséget megalapozza, hanem az, hogy a rendelkezésre álló közvetett bizonyítékok elégségesek-e, és ha igen, milyen vádlotti tudatra nyújtanak következtetési alapot.

[50] Az ítéltábla arra a meggyőződésre jutott, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékok helytálló értékelését követően helyesen vonta le azt a ténybeli következtetést, miszerint a feltáratlan részek ellenére a vádlott okozta a sértett halálát.

[51] Ezt követően vizsgálta az ítéltábla, hogy a törvényszéknek az irányadónak tekintett tényállás alapján a vádlott emberölés büntette miatti büntetőjogi felelősségére vont jogkövetkeztetése megfelel-e a büntető anyagi jog szabályainak.

[52] A Btk. 4. § (1) bekezdése szerint bűncselekmény az a szándékosan vagy - ha e törvény a gondatlan elkövetést is büntetni rendeli - gondatlanságból elkövetett cselekmény, amely veszélyes a társadalomra, és amelyre e törvény büntetés kiszabását rendeli.

[53] A tényállásszerűség az ún. tárgyi okozatosság, a bűnösség pedig az ún. alanyi okozatosság. A kettő együtt adja ki, hogy az elkövető tehet arról, amit a terhére róttak, amivel vádolják, mert van olyan külvilágbeli magatartása (viselkedése), ami büntetőtörvényi tényállás szerinti elkövetői magatartás (mint szükséges ismerv a tárgyi oldalon); és mert tehet az ilyen magatartás tanúsításáról. Ez utóbbi az anyagi jogi bűnösség elengedhetetlen alapja, ami az alany tudati/gondolati világával függ össze (és mint ilyen, szükséges ismerv az alanyi oldalon). A bűncselekmény hiánya pedig ezek hiányát jelenti.

[54] Kétségtelen, hogy - mint minden bűncselekmény esetében - a tudattartalom vizsgálata perdöntő. Az elkövető tudatának tartalma törvényi tényállási elem, az ún. alanyi okozatosság: a tárgyi oldal elemeinek (elkövetési magatartás) külvilágban való megnyilvánulása, ténybelisége és az elkövető ahhoz való akarati viszonyulása. Ez a viszonyulás az elkövetőn belüli, külvilágtól elzárt. Ezért az elkövetői magatartásról a tudatban előzetesen, illetve egyidejűen meglévő képzet mindig csak valamely, a külvilágban megnyilvánuló, megnyilvánult fizikai, illetve más által érzékelhető (avagy mérhető) tényből való következtetéssel ragadható meg, s mint ilyen, ténykérdés. Ebből az aktuális tudattartalomra, ekként szándékosságra (avagy gondatlanságra), illetve annak mikéntjére, s a bűnösségre vont következtetés viszont jogi értékelés, ami ekként jogkérdés.

[55] A bűnösség két formája a szándékosság és a gondatlanság. A Btk. 7. §-a szerint szándékosan követi el a bűncselekményt, aki cselekményének következményeit kívánja, vagy e következményekbe belenyugszik. A Btk. 8. §-a szerint pedig gondatlanságból követi el a bűncselekményt, aki előre látja cselekményének lehetséges következményeit, de könnyelműen bíz azok elmaradásában, vagy cselekménye lehetséges következményeit azért nem látja előre, mert a tőle elvárható figyelmet vagy körütekintést elmulasztja.

[56] A bűnösség tehát a törvényi tényállás tárgyához és tárgyi oldalához fűződő aktuális pszichikus viszony. Ez a kapcsolat a rágondolásban fejeződik ki. Az alany akkor bűnös, ha az elkövetési magatartás tanúsításakor rágondol a magatartás jellegére és következményére, és azt ebben a tudatban mégis végrehajtja. A bűnösség azonban nemcsak az aktív rágondolásban, hanem a rágondolás hiányában is kifejeződhet, tehát ha az elkövető úgy bocsátkozik magatartása kifejtésébe, illetve annak következményét éppen azért okozza, mert minderre nem gondol, pedig gondolnia kellett volna. Ez esetben a megkívánt és elvárható rágondolás hiánya róható fel. A szándékosság és a tudatos gondatlanság esetében a rágondolás kimutatható, míg a hanyag gondatlanság esetében éppen a megkövetelt rágondolás hiányáról van szó.

[57] Az irányadó tényállás egyértelműen rögzíti a következőket.

Korábban, jelen ügyet megelőzően azért indult eljárás a vádlottal szemben mivel a rendelkezésre álló adatok szerint Terhelt1 nyíregyházi lakost 2016. május 30. napon 09:00 órakor a munkahelyéről a nyíregyházi Szent Imre Gimnáziumból mentővel szállították be a nyíregyházi Jósa András Kórházba erős vérzéssel. A kezelőorvos azonnali műtétet hajtott végre, mert nevezettnek gátszakadása volt, minden jel arra utalt, hogy 48 órán belül szült. A kezelőorvosa 37 hetesre becsülte a magzatot. Terhelt1 a szülés tényét tagadta, mint ahogy a terhességét is. A magzat/csecsemő holléte ismeretlen volt, azonban 2016. június 03-án a Szent Imre Gimnáziumban az egyik csatornában feltalálásra került egy méhlepény a hozzá tartozó köldökzsinórral együtt. A folytatólagos kihallgatása során Terhelt1 a szülés tényét elismerte, valamint azt, hogy az általa megszült, életjelet nem adó magzatot a munkahelyén egy kukába dobta.

A nyomozó hatóság a Nyíregyházán, 2017. május 29. napján meghozott 15000/158/2016. bü. számú határozatával a Terhelt1 gyanúsítottal szemben folytatott nyomozást megszüntette, mivel a nyomozás adatai alapján nem volt megállapítható a bűncselekmény elkövetése és az eljárás folytatásától sem várható eredmény. Az indokolás szerint nem nyert megállapítást az, hogy a magzat élve, vagy halva született, és olyan információ sem merült fel, amely a bűncselekmény elkövetését minden kétséget kizáróan alátámasztaná, illetőleg olyan sem, amely a bűncselekmény elkövetését cáfolná.

[58] Terhelt1 vádlott 2020. október 26. napján nőgyógyászati vizsgálaton vett részt a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórház Jósa András Oktatókórházban, aminek során nála terhesség gyanúját rögzítették, majd az azt követő napon már azt is megállapították, hogy 12 hetes várandós. Terhelt1 tudatában volt ennek a terhességnek, így vett részt 2020. október 29. napjától november 6. napjáig cytologiai vizsgálaton, és azt is tudta, hogy a gyermek apja az élettársa, aki tanúl. Tudta azt is, hogy a szülés 2021. április végén-május elején fog megtörténni. A várandósságáról senkinek nem szólt, azt kifejezetten titkolta, az előbbieken túlmenően egészségügyi ellátást nem is vett igénybe.

[59] tanú1nal 22 évig éltek élettársi kapcsolatban, mely 2023. év elején szakadt meg. Az élettársi kapcsolat problémákkal volt terhes az utolsó időszakban, tanúl tudta, hogy a vádlottnak más férfival van viszonya.

[60] A vádlott tanú2t 2020. év őszétől már ismerte akkori munkahelyén, először baráti viszony alakult ki köztük, mely 2021. januártól rejtett kapcsolattá vált, közös jövőt terveztek,

melynek keretében 2023. január 17. napjától élettársakká váltak, ekkor vállalták fel hivatalosan kapcsolatukat a külvilág előtt.

[61] 2021. április 30. napjának délutánján, de pontosabban meg nem határozható időben, Terhelt1 vádlott a Nyíregyházán található Bujtosi Városligethez ment, mert érezte, hogy hamarosan szülni fog. Ott elfolyt tőle a magzatvíz, és megindult a szülés. Ezért a futópályától távolabb egy bokros, ligetes részen, a játszótértől 100-150 méterre, a Jég utca irányában jobb kéz felől, a patak (csapadékvíz elvezető) mellett kb. 15 méterre egy fenyőfa tövében az alsó ruházatát letolta és megszülte a gyermeket, egy kisfiút. A köldökzsinórt a táskájából elővett manikűrollóval elvágta. Az újszülött felsírt, amit maga a vádlott is hallott, és így tisztában volt azzal, hogy a gyermeke él. A méhlepényt is megszülte ezt követően. A placentáris szak a magzat megszületésekor kezdődik, s a méhlepény távozásáig tart. Időtartama 5-20 perc. A lepényi szak 2 folyamatra osztható: a lepény leválása és megszületése. A lepény leválása után általában a szülő nő préselése vezet a lepény megszületéséhez. Terhelt1 az újszülöttet a szülés helyszínén ismeretlen módon megölte, onnan a Nyíregyháza, Belső körút irányába eltávozott, a holttestet magával vitte, majd ismeretlen helyen elrejtette.

A méhlepényt a köldökzsinórral együtt a szülés helyén hagyta, és ott azt még ugyanezen a napon, 20 óra 40 perc körüli időben megtalálták kutyát sétáltatók és értesítették a hatóságot.

Terhelt1 a szülésről senkinek sem szólt.

Az újszülött holtteste azóta sem került elő. Az édesapja Terhelt1 akkori élettársa, tanúl volt.

[62] A Kúria 3/2013. Büntető jogegységi határozata értelmében a szándékos emberölés és a halált okozó testi sértés büntetnének elhatárolása az elkövetőnek a cselekmény véghezvitele időpontjában fennálló konkrét tudattartalma alapján történhet.

[63] Az elkövetés időpontjában fennálló tudati állapot tisztázásánál, így annak megítélésénél, hogy az elkövető szándéka ölésre, avagy testi sértésre, illetve egészségsértésre irányult-e: jelentős mértékben a külvilágban megnyilvánult és ennél fogva megismerhető tények elemzésének van jelentősége.

A) A tárgyi tényezők körében:

b) Az elkövetés módjából, körülményeiből általában megalapozott következtetés vonható az elkövető szándékára.

e) Az elkövetéskor fennállott ölési, illetőleg testi sértési szándékra következtetési alap lehet az elkövetőnek a cselekmény utáni magatartása. Rendszerint az élet kioltására utaló szándék fennálltára utal, ha az elkövető a sértett előre láthatólag bekövetkező halálával szemben közömbösséget tanúsít. Abból a körülményből azonban, hogy az elkövető a sértettet segítségnyújtás nélkül hagyta, egymagában még nem lehet ölési szándékra következtetni.

A véghezvitel után a cselekmény nyomainak, eszközeinek, bizonyítékainak stb. eltüntetésére törekvés szintén támpontként szolgálhat.

B) Az alanyi tényezők körében:

b) A cselekményt kiváltó indítók (motívum) felderítésének és vizsgálatának kiemelkedő jelentősége van. [...] Az egyenes szándékkal elkövetett ölési cselekmény esetében csaknem kizárt, hogy az elkövetőt valamilyen külső vagy belső - rendszerint felismerhető - tényező ne motiválta volna. Ezzel kapcsolatban elsődlegesen az elkövető és a sértett közti viszony

feltárásának van jelentősége. [...] Az elkövetéskori konkrét tudattartalomra vonható következtetés a legkülönbözőbb indítóokokból, amilyenek pl.: az ellenséges, haragos érzület, a féltékenység, az indulat, a félelem, a szégyen, az elkeseredettség stb.

c) Szorosan kapcsolódhat a cselekmény véghezvitelét megelőző pszichikus folyamat feltárása; ez a folyamat a külvilágban megvalósult jelenségekből ismerhető meg. [...]

[64] A fentiek vizsgálata az irányadó tényállás alapján a következőket jelenti.

[65] A tárgyi tényezők, az elkövetési körülmények vizsgálata.

Korábban már indult büntetőeljárás a vádlottal szemben, mert titkolt terhesség után rejtett módon szült, a szülés helyszínén hagyta a méhlepényt elrejtve, a halva született gyermeket kukába helyezte. A tetem nem került elő.

2020. október 26. napján orvosi vizsgálaton megtudta, hogy újból terhes. Ezt követően terhességét ismét titkolta. A 2020. november 6-i cytologiai vizsgálat után már nem vett igénybe további egészségügyi ellátást.

2021. április 30. napján Nyíregyházán a Bujtosi Városligetben egy félreeső helyen a gyermeket megszülte, aki felsírt. Ezt követően a méhlepényt is megszülte 5-20 perc időintervallumon belül. A köldökzsinórt manikűrollóval elvágta. A méhlepényt a helyszínén hagyta.

Az újszülöttet a helyszínén ismeretlen módon megölte.

A cselekmény véghezvitele után további többletcselekvőséget tanúsított a bűncselekmény leplezése és a felelősségre vonás elkerülése érdekében amikor a helyszínről távozásakor a holttestet magával vitte, majd ismeretlen helyen elrejtette.

A szülésről senkinek nem szólt. A gyermek édesapja a vádlott akkori élettársa tanúl volt és ezt a vádlott tudta. Az újszülött holtteste azóta sem került elő.

[66] Az alanyi tényezők, a cselekményt kiváltó indítók, motívum, pszichikus folyamat és a vádlott személyiségének vizsgálata.

A vádlott tanúlnal több mint két évtizedig élt együtt élettársként 2023. év elejéig. Az élettársi kapcsolat problémákkal volt terhes az utolsó időszakban, tanúl tudta, hogy a vádlottnak más férfival van viszonya (elsőfokú bíróság 13. számú tárgyalási jegyzőkönyv).

tanú2t 2020. év őszétől már ismerte akkori munkahelyén, először baráti viszony alakult ki köztük, mely 2021. januártól rejtett kapcsolattá vált, közös jövőt terveztek, melynek keretében 2023. január 17. napjától élettársakká váltak, ekkor vállalták fel hivatalosan kapcsolatukat a külvilág előtt (elsőfokú bíróság 13. számú tárgyalási jegyzőkönyv).

Terhelt1 vádlott 2020. október 26. napján nőgyógyászati vizsgálaton vett részt a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórház Jóna András Oktatókórházban, aminek során nála terhesség gyanúját rögzítették, majd az azt követő napon már azt is megállapították, hogy 12 hetes várandós. Terhelt1 tudatában volt ennek a terhességnek, így vett részt 2020. október 29. napjától november 6. napjáig cytologiai vizsgálaton, és azt is tudta, hogy a gyermek apja az élettársa, aki tanúl. Tudta azt is, hogy a szülés 2021. április végén-május elején fog megtörténni. A várandósságáról senkinek nem szólt, azt kifejezetten titkolta, az előbbieken túlmenően egészségügyi ellátást nem is vett igénybe.

Amikor a vádlott megtudta, hogy állapotos, ekkor már ismerte tanú2t, majd kapcsolatuk fokozatosan elmélyült, így a közös jövőképbe nem férhetett bele egy újszülött, akinek édesapja tanú1.

Mindezen indítóokok együttesen motiválták a vádlott cselekményét, hogy saját kezébe veszi e kérdések végleges elrendezését.

[67] Az ítéltábla szerint az eddig részletezett alanyi és tárgyi tényezők – az elkövető tudatára vonatkozó konkrét tények – együttes, egymással összefüggő elemzése révén megalapozott jogi következtetés vonható le arra nézve, hogy a vádlott tudatának tartalma, szándéka a sértett életének kioltására irányult, vagyis ölési szándék vezette. Jelen ügyben azonban a halál oka nem állapítható meg, tehát az eredményhez vezető okfolyamat semmilyen módon nem rekonstruálható, az ölés mikénti végrehajtása pontosan nem írható le, így kétséget kizáró bizonyossággal nem állítható, hogy a vádlottat egyenes ölési szándék vezette, de az eshetőleges szándék, a sértett halálába belenyugvás rögzíthető.

Az elkövető cselekménye és a halál bekövetkezte, mint eredmény közti okozati összefüggés és az alanyi oldal hiánytalan megvalósulása – az ölési magatartás pontos körülírása nélkül is – a büntetőjogi felelősség megállapításához vezet.

[68] Az ítéltábla teljes mértékben egyetértett a törvényszékkal abban, hogy a fentebb megjelölt körülmények a gondatlan elkövetés megállapítását kizárják.

[69] Az emberölés minősített esetét is helytállóan határozta meg a törvényszék.

[70] A büntetés kiszabása során irányadó enyhítő és súlyosító körülményeket az elsőfokú bíróság túlnyomórészt feltárta. Az ítéltábla azonban további súlyosító körülményként értékelte a sértett holttestének tényállás szerinti elrejtését, mint súlyosan kegyeletsértő utó- (és többlet-) cselekményt, amely a hozzátartozók kegyeletérzését azáltal is sérti, hogy a sértett esetében a végtisztesség megadását lényegében lehetetlenné teszi. Súlyosító körülmény, hogy a szülés, a cselekmény végrehajtása során a vádlott általános ápoló szakképzettsége ismereteit is felhasználta, noha szakképzettsége alapján tőle éppen az emberi élet védelme lenne elvárható.

[71] Az ítéltábla arra a meggyőződésre jutott, hogy az elsőfokú bíróság a vádlottal szemben a középérték közelében törvényes büntetést szabott ki, annak súlyosítása, vagy enyhítése nem indokolt.

[72] Osztotta az ítéltábla a fellebbviteli főügyészség azon felvetését, hogy a vádlott a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből a Btk. 38. § (5) bekezdés b) pontja alapján is kizárt figyelemmel a Btk. 459. § (1) bekezdés 26. pontjára is.

[73] Az ítélet egyéb rendelkezései törvényesek.

[74] A kifejtettekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 605. § (1) bekezdésének felhívásával helybenhagyta.

[75] A vádlott által előzetes fogvatartásban töltött idő szabadságvesztésbe történő beszámításáról a Btk. 92. § (1) és (2) bekezdés szerint határozott.

[76] A másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezés a Be. 613. § (1) bekezdésén és az 574. § (1) és (2) bekezdésén alapul.

Debrecen, 2024. február 21.

Dr. Elek Balázs sk. a tanács elnöke, Dr. Nagy Éva sk. előadó bíró, Dr. Toma Attila sk. bíró

Záradék: A Nyíregyházi Törvényszék 4.B.521/2022/34. számú ítélete a Debreceni Ítéltábla Bf.II.779/2023/9. sz. másodfokú határozat által a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2024. február 21.

Dr. Elek Balázs sk.
a tanács elnöke